

Cirkulärnr: 1990:49
Diariernr: 1990:0651
Handläggare: Anita Sundin
Avdsek: AK Social
Datum: 1990-03-22
Mottagare: Socialnämnden
Fritidsnämnden
Skolstyrelsen
Rubrik: Ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel

Ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel

Svenska kommunförbundet vill med detta cirkulär göra kommunerna uppmärksamma på att riksdagen den 21 mars 1990 fattat beslut om vissa ändringar i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel. Ändringarna träder i kraft 1 maj 1990.

I cirkuläret redogörs i sammandrag för förändringarna. I övrigt hänvisas till prop 1989/90:46.

Kritiken kring den nu gällande lagstiftningen har i stora drag gällt

* lagens bristande effektivitet när det gäller att motverka olämpliga ungdomsmiljöer. Olika uppfattningar har också förelegat mellan socialnämnden å ena sidan och de organ som prövat överklaganden (länsstyrelse och Socialstyrelsen). De skilda uppfattningarna har gällt beviskraven för risken för olämpliga ungdomsmiljöer

* att lagen inte erbjudit möjligheter att förhindra missbruk i form av illegalt spel på automaterna. Spelande har kunnat förenas med utbetalning av pengar eller varor.

Tillståndsplikten

Enligt nu gällande lagstiftning krävs tillstånd enbart för automatspel som anordnas i förvärvssyfte. I och med den beslutade lagändringen krävs tillstånd inte endast för att anordna spel i förvärvssyfte utan för allt anordnande av spel för allmänheten och för att ställa upp spelautomater på platser eller i lokaler dit allmänheten har tillträde. Häri inbegrips t ex fritidsgårdar och ideella ungdomsföreningar. Tillståndsplikten omfattar också platser "dit tillträdet visserligen är begränsat genom olika villkor men där dessa är en ren formalitet och tillträdet i realiteten är öppet för allmänheten" (prop sid 11).

Tillståndsprövningen

De nuvarande bedömningsgrunderna för tillståndsprövningen utökas. Utöver prövningen om spelverksamheten kommer att bedrivas i en olämplig ungdomsmiljö, sökandens lämplighet och lokalens lämplighet tillkommer nu moment för att förhindra att automatspelen används för illegalt spel.

Något generellt förbud mot vissa typer av automatspel har inte införts. Däremot innebär lagändringen att "spelautomatens konstruktion och möjligheterna att använda den för hasardspel skall beaktas vid tillståndsprövningen. Enligt förslaget skall tillståndsmyndigheten vid prövningen ta hänsyn till risken för att apparaten kommer att användas för annat ändamål än den är avsedd för. Vid denna bedömning skall spelens beskaffenhet beaktas särskilt. Vid prövningen skall således hänsyn kunna tas till om ansökan gäller en spelautomat som är särskilt ägnad att användas för hasardspel eller som erfarenhetsmässigt ofta används för sådant spel" (prop sid 12). En ansökan skall alltså kunna avslås om det finns risk för hasardspel.

I tillståndsbeslutet skall anges antal spelautomater och den typ av spel som tillståndet avser. Utgångspunkten för den nuvarande bedömningen är om lokalen kan komma att utgöra en olämplig ungdomsmiljö. Bedömningen bör också, framhålls i propositionstexten, innefatta

överväganden om spelen genom sitt förråande eller våldsamma innehåll kan bidra till uppkomsten av en olämplig ungdomsmiljö.

Tillståndsmyndigheten

Socialnämnden svarar även i fortsättningen för tillståndsgivning och tillsyn. Nu tillkommer emellertid som nyhet en formell skyldighet för socialnämnden att höra polismyndigheten innan tillstånd får meddelas. Enligt specialmotiveringen till 3 § (prop sid 21) bör polismyndighetens yttrande "omfatta samtliga omständigheter som enligt 4 § är av betydelse för tillståndsprövningen. Genom föreskriften kommer även ordningsaspekter och andra förhållanden med anknytning till polisens verksamhet att kunna beaktas". Polismyndigheten behöver emellertid inte höras om det framgår av omständigheterna att ansökan skall avslås.

Återkallelse

Möjligheten att återkalla ett tillstånd utvidgas. Återkallelse skall få ske bl a om förhållandena ändrats så att förutsättningarna för ett tidigare utfärdat tillstånd inte längre föreligger.

Avgift

Ingen ändring föreligger vad gäller kommunens möjlighet att ta ut avgift för tillståndsprövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige (3 §). I propositionen (sid 16) anges att i den mån "de ändrade reglerna i fråga om tillståndsprövningen medför ökade kostnader för denna prövning finns enligt gällande lag möjlighet att beakta detta när den avgift bestäms som sökande skall erlägga för tillståndet."

I sammanhanget kan tillfogas att Kommunförbundet av ett antal kommuner uppmanats att utfärda en central rekommendation om avgift för tillståndsprövningen. Förbundskansliet gör emellertid bedömningen att de lokala variationerna är omfattande i denna fråga. Storstädernas problem och därmed sammanhängande tidsåtgång vid tillståndsprövningen skiljer sig avsevärt från de små kommunernas. Förbundskansliet bedömer det - mot bakgrund av ovanstående - inte möjligt att konstruera en modell som tillfredsställer kommuner med varierande storlek och problem.

Överklagande

Reglerna för överklagande ändras. Socialstyrelsen skall inte längre pröva överklaganden av länsstyrelsens beslut. Uppgiften går i stället till kammarrätten. Under förutsättning att prövningstillstånd ges kan kammarrättens beslut prövas av regeringsrätten.

Övergångsbestämmelser

Den som vid lagens ikraftträdande har låtit ställa upp en spelautomat utan att det enligt äldre bestämmelser krävs tillstånd är skyldig att senast före utgången av juni 1990 ansöka om tillstånd, om tillståndsplikt föreligger enligt 1 § i dess nya lydelse. Har en sådan ansökan gjorts får spelautomaten stå uppställd till dess ansökan slutligt har avgjorts. Om tillstånd inte beviljas skall spelautomaten avlägsnas från lokal eller plats som avses i 1 § inom två månader från den dag då beslutet vann laga kraft.

Frågor med anledning av detta cirkulär kan ställas till Anita Sundin (socialsektionen tfn 08-772 43 25), Anders Svensson (kommunalrättssektionen tfn 08-772 44 30) eller Sam Miller (fritidssektionen tfn 08-772 44 95).

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik
Socialsektionen

Karl-Axel Johansson

Anita Sundin